

> Retouradres Postbus 102 2130 AC Hoofddorp

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-generaal Energie, Telecom & Mededinging
Directie Mededinging en Consumenten
t.a.v. mw. mr. drs. A.J.I. van den Ende
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Bureau Economische Handhaving

Mercuriusplein 1-37
2132 HA Hoofddorp
Postbus 102
2130 AC Hoofddorp

Contactpersoon

Datum
2 september 2013

Betreft: Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets
concept-vrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars

Uw kenmerk
DGETM-MC / 13122159

Geachte mevrouw Van den Ende,

Bij brief van 11 juli 2013 verzocht u een uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets uit te voeren op het concept-vrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars inzake de verruimde mogelijkheden voor private schuldbemiddeling (hierna: het besluit).

Het besluit betreft een invulling van artikel 48, eerste lid, onder d, van de Wet op het consumentenkrediet (Wck) en vormt daarmee een vrijstelling van het verbod op schuldbemiddeling tegen betaling door niet aangewezen partijen.

Doel van het besluit is het – onder bepaalde voorwaarden – verruimen van de mogelijkheden voor private schuldbemiddeling. Verschillende maatschappelijke ontwikkelingen hebben de behoefte aan deze verruiming gecreëerd.

Huidige situatie

Op basis van een inventarisatie uit 2012 weten wij dat er landelijk circa 400 personen, bedrijven en instellingen zijn die zich bezig houden met een of andere vorm van schuldhulpverlening. Van hen is ongeveer een kwart aangesloten bij de NVVK¹. Veel private schuldbemiddelaars werken nu voor één of meer gemeenten. Daarnaast zijn er private partijen die niet voor een gemeente werken.

NEN certificering² biedt een waarborg voor het professioneel uitvoeren van de werkzaamheden op het gebied van schuldbemiddeling. De NVVK kent gedragscodes³ en convenanten die zien op de kwaliteit van de beroeps- of bedrijfsuitoefening van haar leden.

De huidige handhaving van de Wck vindt plaats op basis van signalen over vermoedelijke schendingen. Uit onze onderzoeken blijkt dat men onder het verbod op schuldbemiddeling tegen betaling uit probeert te komen door

¹ Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren.

² Het kwaliteitscertificaat NEN 8048 schuldhulpverleningsorganisaties

³ Zie de website van de NVVK: <http://www.nvvk.eu/schuldhulpverlening/gedragscode-NVVK>

dienstverlening waarvoor kosten in rekening worden gebracht een andere naam te geven⁴ (budgetbeheer, budgetcoaching, enz.), door de dienstverlening in tweeën te knippen⁵ (waarbij soms meerdere private partijen betrokken zijn) of door de kosten in rekening te brengen bij een derde (zoals de werkgever van de cliënt)⁶.

Bij geconstateerde overtredingen gebruiken wij onze opsporingsbevoegdheden. Wij maken van overtredingen van de Wck proces-verbaal op ten behoeve van de vervolging door het Openbaar Ministerie (hierna: OM). Het OM beslist over het vervolg van de procedure.

Verwachte ontwikkelingen n.a.v. de inwerkingtreding van het besluit

Als gevolg van de verruimde mogelijkheden tot schuldbemiddeling is de verwachting dat door de invoering van het besluit nieuwe toetreders op de markt komen, die (vooral) zelfstandig zullen gaan opereren. De groei van de doelgroep laat zich lastig voorspellen.

Op dit moment ligt bij onze onderzoeken de focus op de vraag of de schuldbemiddelaar geld vraagt van een cliënt voor de schuldbemiddeling. Na invoering van het besluit verandert het karakter van de onderzoeken. Na inwerkingtreding gaan we de voorwaarden controleren die in het besluit zijn opgenomen. De onderzoeken zullen hierdoor gemiddeld langer duren.

Als gevolg van beide ontwikkelingen zal de controledichtheid dalen.

Knelpunten en mogelijke oplossingen

We voorzien bij de uitvoering van ons toezicht enkele knelpunten:

1. De sanctionering van geconstateerde overtredingen van de Wck verloopt thans langs strafrechtelijke weg hetgeen veel tijd in beslag neemt⁷. Bestuursrechtelijke sanctionering van overtredingen van het besluit - in de vorm van een bestuurlijke boete, een last onder dwangsom of een aanwijzing - zal naar verwachting efficiënter en effectiever zijn. Het strafrecht leent zich minder voor relatief eenvoudige overtredingen van de voorwaarden in het besluit, maar is als ultimatum remedium zinvol in situaties waarin bestuurlijke maatregelen niet effectief blijken te zijn. Op dit moment maken de bestuursrechtelijke sanctiebevoegdheden nog geen deel uit van het handhavingsinstrumentarium. Met die bevoegdheden kunnen wij, bij een gelijkblijvende capaciteitsinzet, de controledichtheid naar verwachting op peil houden.
2. In het besluit is weliswaar geregeld dat de onderliggende bescheiden gedurende vijf jaar moeten worden bewaard, maar er ontbreekt een beschrijving van de wijze waarop dat moet gebeuren. Gegevens die op een ongestructureerde manier zijn geadministreerd en bewaard, bemoeilijken een efficiënt toezicht. Daarbij kan gedacht worden aan een passage in de Memorie van Toelichting waaruit blijkt dat per cliënt een dossier moet worden bijgehouden, waarin alle relevante stukken op overzichtelijke wijze worden verzameld en bewaard.

⁴ Vergelijk Hoge Raad 14 november 2000, nr. 00774/99 E, LJN: AA8296.

⁵ Vergelijk Rb Rotterdam 13 februari 2013, nr. C/10/364585 / HA ZA 10-3053, LJN: BZ3225.

⁶ Vergelijk Rb Arnhem 6 juli 2011, nrs. 210757 en 210758, LJN: BR1679.

⁷ Zie het rapport van de Nationale Ombudsman, "Schulden komen nooit alleen", verschenen op 29 juni 2012, http://www.nationaleombudsman-nieuws.nl/sites/default/files/rapport_schuldhelpverlening_120629_def.pdf

3. Schuldbemiddeling tegen betaling wordt toegestaan, waarbij de kosten van schuldbemiddeling niet ten laste mogen gaan van het vrij te laten bedrag. Wij voorzien in voorkomende gevallen de mogelijkheid ontstaan om dubbel tarief in rekening te brengen. Men brengt dan naast de kosten voor schuldbemiddeling tevens kosten in rekening onder een andere noemer, bijv. budgetcoaching. De schuldenaar zal kosten voor bijv. budgetcoaching moeten betalen uit het vrij te laten bedrag. Indien deze situatie niet gewenst is, dan is het wellicht raadzaam om hier in de Memorie van Toelichting aandacht te schenken, bijv. door een opmerking op te nemen dat de overeenkomst tot schuldregeling alomvattend moet zijn en dat voor de duur van 36 maanden geen extra kosten in rekening mogen worden gebracht door de schuldbemiddelaar in welke vorm en onder welke naam dan ook⁸.
4. Er komt een klachtenregeling waarbij de cliënt zijn beklag doet bij de schuldbemiddelaar. Indien de schuldbemiddelaar en de klager niet tot een vergelijk komen, voorziet het besluit niet in een vervolgtraject. Mogelijk gevolg daarvan is versnippering van informatie over misstanden in de naleving van het besluit⁹.
5. Overtredingen kunnen zijn begaan als gevolg van onvoldoende bekendheid met de regelgeving. De invoering van het besluit dient daarom gepaard te gaan met intensieve voorlichting aan de marktpartijen. Wij kunnen ons voorstellen dat het verantwoordelijke departement publicitaire aandacht zal geven aan deze nieuwe regeling. Voorts zullen wij bij inwerkingtreding van het besluit voorlichting geven in de vorm van informatiebrochures en publicaties op onze website.

Conclusie

Controle of de eisen van het besluit zijn nageleefd vindt altijd achteraf plaats. Toezicht achteraf heeft naar zijn aard beperkingen, omdat overtredingen dan al hebben plaatsgevonden. Bovendien zullen redelijkerwijs niet alle misstanden in de branche gedetecteerd en bestreden kunnen worden.

Met inachtneming daarvan achten wij het besluit uitvoerbaar en verwachten we per 1 januari 2014 gereed te zijn om het besluit te handhaven. We geven in overweging om de gesignaleerde knelpunten op te lossen.

Hoogachtend,

de Landelijk directeur Belastingdienst/Grote ondernemingen,
namens deze,

drs. J.T. IJzerman MBA

⁸ Vergelijk ook het arrest van de Hoge Raad 14 november 2000, nr. 00774/99 E, LJN: AA8296, overweging 4.5.

⁹ Als men niet tevreden is met de afhandeling van de klacht en er is geen eenduidig vervolgtraject, dan wordt naar verwachting de ontevredenheid over een schuldbemiddelaar via een variëteit aan kanalen geuit zoals via internetfora, via consumentenprogramma's op radio/televisie, via een melding bij de politie of richting NVVK. Ook kan men het erbij laten zitten, omdat men onbekend is met de verdere mogelijkheden.

